

ساماندهی اسکان غیر رسمی

(مورد مطالعه: شهر ایلام)

تألیف : دکتر محمد ملکی

نشر زنگنه

۱۳۹۷

سرشناسه: ملکی، محمد، ۱۳۵۴-

عنوان و نام پدیدآور: ساماندهی اسکان غیر رسمی (مورد مطالعه: شهر ایلام)

تألیف: دکتر محمد ملکی

مشخصات نشر: ایلام: زاگرو، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۷۵ ص. جدول

شابک: ۲۲۰۰۰۰ ریال ۹-۵۳-۸۲۳۸-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه:

موضوع: حاشیه‌نشینی -- ایران -- ایلام

Marginalization-- Iran -- Ilam: موضوع

موضوع: حاشیه‌نشینی -- ایران -- ایلام -- جنبه‌های اجتماعی

Social aspects -- Ilam-- Iran -- Marginalization: موضوع

موضوع: ایلام (استان) -- اوضاع اجتماعی

Ilam (Ilam: Province) -- Social condition: موضوع

رده‌بندی سنگه: ۱۳۹۷ م ۹۴۱۷ م ۳۵۲ HT

رده‌بندی دی‌جی: ۳۰۷/۷۶۰۹۵۵۴۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۵۳۷۴۴

انتشارات زاگرو- ایلام: خ، اشرفی اصفهانی، کرمانی سوم، پلاک ۲۱۷

ساماندهی اسکان غیر رسمی

(مورد مطالعه: شهر ایلام)

مؤلف: دکتر محمد ملکی

طرح جلد: لیلا دهبالایی

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیشگفتار
۱۱	فصل اول
۱۱	کلیات
۱۲	مقدمه
۱۳	طرح مسأله
۱۷	شهر ایلام
۲۲	سکونتگاههای غیررسمی
۲۷	فصل دوم
۲۷	بوم شناسی
۲۸	مساحت، جمعیت و تقسیمات شهرستان ایلام
۲۸	موقعیت ریاضی
۲۹	موقعیت نسبی
۲۹	ویژگی های طبیعی
۳۱	ویژگی های انسانی
۳۳	توسعه کالبدی شهر ایلام
۳۸	اسکان غیر رسمی در شهر ایلام
۴۳	فصل سوم
۴۳	الگوها و رویکردهای ساماندهی اسکان غیر رسمی
۴۵	نظریه ها و دیدگاه های شکل گیری اسکان غیر رسمی
۴۶	نظریه فقر
۴۹	دیدگاه بوم شناسی
۵۱	دیدگاه لیبرالیسم
۵۳	دیدگاه رادیکال، اقتصاد سیاسی فضا

۵۶	رویکرد وابستگی
۶۰	رویکرد پایین به بالا و رویکردهای فرانوگرایی
۶۱	رویکرد نیازهای اساسی
۶۳	مفهوم اسکان غیر رسمی
۶۴	مشخصات عمومی نواحی اسکان غیر رسمی
۶۵	تعاریف و مشخصات سکونتگاههای غیر رسمی
۶۵	علل پیدایش سکونتگاه های غیر رسمی
۶۷	ویژگی های اساسی سکونتگاه های غیر رسمی
۶۸	مسائل اصلی و پیامدهای اسکان غیر رسمی
۶۹	رویکرد ای ساماندهی اسکان غیر رسمی
۸۶	استاد بین المللی
۹۳	فصل چهارم
۹۳	مدیریت شهری
۹۴	مدیریت شهری
۱۰۳	فصل پنجم
۱۰۳	حکمرانی خوب شهری
۱۰۴	حکمرانی شهری
۱۱۰	بسترهای تحقق حکمرانی خوب
۱۱۲	انواع حکمروایی شهری
۱۲۱	حکمروایی خوب و توسعه پایدار
۱۲۵	ابعاد حاکمیت خوب شهری
۱۳۵	فصل ششم
۱۳۵	ساماندهی سکونت گاه های نابسا مان شهری
۱۳۵	با اتکاء به رویکرد حکمروایی خوب شهری
۱۴۱	یافته ها
۱۶۴	منابع

پیشگفتار

یکی از مسایل و چالش های مهم ناپایدارکننده فضای شهری؛ مسئله موسوم به اسکان غیر رسمی یا حاشیه نشینی است. اسکان غیر رسمی به سکونتگاه هایی گفته می شود که در درون یا خارج از محدوده قانونی شهرها شکل گرفته و مهاجران و محرومان جامعه شهری را در خود جای داده اند. این گونه سکونتگاه ها جلوه ای از فقر شهری و بازتاب فضای پستارگونه اقتصاد، مدیریت و برنامه ریزی نادرست منطقه ای و معلول بی عدالتی های اجتماعی- اقتصادی در سطوح ملی، استانی و محلی است. تاکنون نظریه ها، رویکردها و راهبردهای گوناگونی مانند تخریب، جابجایی، بهسازی و ... برای برخورد با این پدیده مطرح و اجرا گردیده است ولیکن، هیچکدام از این روشها نتوانستند که توفیق نسبی مدیریتی دست آورند. امروزه یکی از رویکردهای مهم برای کنترل و مدیریت این پدیده، رویکرد حکمروایی خوب شهری است. رویکرد «حکمروایی خوب شهری» به عنوان اتریخشن ترین، کم هزینه ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریت شهری مطرح می باشد. حکمروایی خوب شهری را می توان شیوه و فرایند اداره امور شهری با مشارکت سازنده بخش های دولتی، خصوصی و جامعه مدنی به منظور نیل به توسعه پایدار شهری، ایجاد شهر سالم و ارتقای کیفیت زندگی تعریف کرد. حکمروایی خوب شهری با شاخص های مشارکت، شفافیت، قانون مداری، پاسخگویی، عدالت محوری، مسئولیت پذیری، اجماع محوری، شفافیت و اثر بخشی می تواند به تحقق توانمندسازی گروه های فقیر جامعه کمک نماید. ورود به این عرصه نیازمند تغییرات ساختاری در عرصه های مدیریتی، تشکیلاتی و برنامه ریزی کلان و خرد است تا با مشارکت فعال ساکنان و گروه ها، چرخ توانمندسازی در این نوع سکونتگاه ها به حرکت درآید. در نوشتار حاضر، پهنه های اسکان غیر رسمی شهر

ایلام با رویکرد حکمروایی خوب شهری مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات ارائه شده در این کتاب حاصل مطالعات میدانی و بهره‌گیری از روش‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای است. نتایج حاصل از تحلیل عاملی بر پایه هشت عامل اقتصادی، آموزشی-فرهنگی، اجتماعی، خدماتی-رفاهی، کالبدی، بهداشتی-درمانی، زیست محیطی و تأسیسات و تجهیزات شهری نشان می‌دهد متوسط نواحی یازده گانه شهر، نیمه برخوردار و نواحی بان‌برز، سبزی آباد و بان‌بور، ناب‌خوردار و محروم می‌باشند. ران‌میان سه محله بان‌برز، بان‌بور و سبزی آباد دارای بیشترین سکونتگاه‌های غیررسمی هستند که توانمندسازی این بافت‌ها بر اساس اصول حکمروایی بسیار ضروری است. هم‌میز، نتایج بررسی‌ها براساس شاخص‌های حکمروایی خوب شهری- مشارکت، پاسخگویی، قانونمندی، عدالت، شفافیت، مسئولیت‌پذیری، اثربخشی و کارآمدی- نشان می‌دهد میزان بهره‌گیری از حکمروایی خوب شهری در ایلام در سطح پایینی قرار دارد. بر این اساس، هر چه حکمروایی خوب شهری و شاخص‌های آن به خوبی اجرا و نظارت شود، گسترش اسکان غیررسمی کنترل می‌شود. امید است اطلاعات ارائه شده در این کتاب بتواند مورد توجه خوانندگان عزیز به ویژه مدیران و برنامه‌ریزان امور شهری قرار گیرد.